

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 17 december 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster — Direktiv 97/13/EG — Artiklarna 4 och 11 — Direktiv 2002/20/EG — Artikel 6 — Villkor som är fogade till den allmänna auktorisationen och till nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer samt särskilda skyldigheter — Artikel 13 — Avgifter för nyttjanderätter och rättigheter att installera faciliteter — Tillämpningsområde — Lagstiftning i en provins — Avgift på pyloner och/eller enheter för sändning och mottagning i mobilnätet”

I mål C-517/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal de première instance de Namur (Förstainstansdomstolen i Namur, Belgien) genom beslut av den 11 september 2013, som inkom till domstolen den 27 september 2013, i målet

Proximus SA, tidigare Belgacom SA, som trätt i stället för Belgacom Mobile SA,

mot

Province de Namur,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av ordförande på andra avdelningen M. Ilešič, tillförordnad ordförande på tredje avdelningen, samt domarna C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (referent) och C.G. Fernlund,

generaladvokat: N. Wahl,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 september 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Proximus SA, tidigare Belgacom SA, som trätt i stället för Belgacom Mobile SA, genom H. De Bauw och B. Den Tandt, advocaten,
- Province de Namur, genom J. Bourtembourg och N. Fortemps, avocats,
- Belgiens regering, genom J. Van Holm och M. Jacobs, båda i egenskap av ombud, biträdda av J. Bourtembourg, avocat,

* Rättegångsspråk: franska.

— Europeiska kommissionen, genom J. Hottiaux och L. Nicolae, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 6 och 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, s. 21).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Proximus SA, tidigare Belgacom SA, som trätt istället för Belgacom Mobile SA, och Province de Namur (provinsen Namur). Målet rör en avgift för pyloner och enheter för sändning och mottagning i mobilnätet installerade inom nämnda provins.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 97/13/EG

- 3 Europaparlamentets och rådets direktiv 97/13/EG av den 10 april 1997 om gemensamma ramar för allmän auktorisation och individuella tillstånd på teletjänstområdet (EGT L 117, s. 15) upphörde att gälla den 25 juli 2003 enligt artikel 26 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, s. 33) (nedan kallat ramdirektivet).
- 4 Direktiv 97/13 ingår, såsom framgår av skälen 1, 3, 4 och 5 i direktivet, bland de åtgärder som vidtagits för att uppnå en fullständig avreglering av teletjänster och infrastrukturer för telekommunikation. I direktivet fastställs således gemensamma ramar som är tillämpliga på tillståndsbestämmelserna för att i betydande grad underlätta för nya operatörer att få tillträde till marknaden. Dessa ramar innehöll dels bestämmelser om förfaranden för att bevilja auktorisation och om auktorisationens innehåll, dels bestämmelser om vilken typ av avgifter som medlemsstaterna kan påföra företag inom sektorn för elektroniska kommunikationstjänster i samband med dessa förfaranden samt avgifternas storlek.
- 5 Artikel 4 i direktiv 97/13 hade rubriken "Villkor knutna till allmän auktorisation". I artikel 4.1 föreskrevs följande:

"Om medlemsstaterna bestämmer att det skall krävas allmän auktorisation för att tillhandahålla teletjänster, kan de villkor som anges i punkterna 2 och 3 i bilagan när det är motiverat knytas till en sådan auktorisation. Förfarandet vid sådan auktorisation skall vara så lite betungande som möjligt och samtidigt garantera överensstämmelse med de tillämpliga väsentliga krav och andra väsentliga krav av allmänt intresse som anges i punkterna 2 och 3 i bilagan."

- 6 I artikel 11 i direktiv 97/13, med rubriken ”Avgifter och kostnader för individuella tillstånd”, föreskrevs följande:

”1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de avgifter som tas ut av företag som en del av auktorisationsförfarandena endast är avsedda att täcka administrativa kostnader i samband med utfärdande, handläggning, kontroll och tillsyn av de tillämpliga individuella tillstånden. Avgifterna för individuella tillstånd skall stå i rimlig proportion till det utförda arbetet och offentliggöras på ett lämpligt och tillräckligt specificerat sätt, så att denna information är lätt tillgänglig.

2. Trots vad som anges i punkt 1 får medlemsstaterna, när det gäller användning av knappa resurser, tillåta sina nationella regleringsmyndigheter att införa avgifter som avspeglar behovet av att säkerställa ett optimalt utnyttjande av dessa resurser. Avgifterna skall vara icke-diskriminerande och särskild hänsyn skall tas till behovet av att främja utvecklingen av innovativa tjänster och konkurrens.”

Auktorisationsdirektivet

- 7 Artikel 1 i auktorisationsdirektivet har rubriken ”Mål och tillämpningsområde”. I artikel 1.2 anges följande:

”Detta direktiv skall gälla auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.”

- 8 Artikel 2 i direktivet har rubriken ”Definitioner”. I artikel 2.2 a i direktivet ges följande definition av begreppet allmän auktorisation: ”en rättslig ram som upprättats av en medlemsstat för att säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och genom vilken det fastställs sektorsspecifika skyldigheter som kan gälla för alla eller vissa typer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med det här direktivet”.

- 9 Artikel 6 i auktorisationsdirektivet rör villkor som är fogade till den allmänna auktorisationen och till nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer samt särskilda skyldigheter. I artikel 6.1 preciseras följande:

”Den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster samt nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer får endast omfattas av de villkor som är upptagna i delarna A, B och C i bilagan. Sådana villkor skall vara objektivt motiverade med avseende på det nät eller den tjänst som berörs, samt öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella.”

- 10 I artikel 13 i auktorisationsdirektivet, som har rubriken ”Avgifter för nyttjanderätter och rättigheter att installera faciliteter”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna får låta den berörda myndigheten införa avgifter för nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer eller för rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, varvid avgifterna skall beakta behovet av en optimal användning av dessa resurser. Medlemsstaterna skall säkerställa att avgifterna är sakligt motiverade, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella till det avsedda syftet, och att de tar hänsyn till de mål som avses i artikel 8 i [ramdirektivet].”

Belgisk rätt

- 11 Conseil provincial de Namur (Namurs provinsråd) antog den 17 oktober 1997 en förordning om en årlig avgift för pyloner och enheter för sändning och mottagning i mobilnätet, vilken är tillämplig från avgiftsåret 1998 och framåt (nedan kallad avgiftsförordningen).

- 12 I artikel 1 i avgiftsförordningen preciseras att denna avgift gäller för ”pyloner och enheter för sändning och mottagning i [mobilnätet], vilka installeras i provinsen Namur”.
- 13 Enligt artikel 2 i avgiftsförordningen ska denna avgift ”betalas av varje fysisk eller juridisk person som använder pylonen och/eller enheten för sändning och mottagning i [mobilnätet]”.
- 14 I artikel 3 i avgiftsförordningen föreskrivs att den aktuella avgiften uppgår till 100 000 belgiska franc (BEF) (cirka 2 478 euro) per pylon och 50 000 BEF (cirka 1 239 euro) per enhet för sändning och mottagning i mobilnätet.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 15 Det framgår av de handlingar som inkommit till domstolen att Belgacom Mobile SA, som trätt i stället för Belgacom SA, och som senare omvandlats till Proximus SA, är en operatör som driver ett allmänt tillgängligt elektroniskt kommunikationsnät och att detta bolag innehar och använder pyloner och enheter för sändning och mottagning i mobilnätet installerade i provinsen Namur.
- 16 Provinsen Namurs myndigheter antog under år 1999, med stöd av avgiftsförordningen, ett avgiftsbeslut enligt vilket Belgacom Mobile SA skulle betala den aktuella avgiften för avgiftsåret 1998, varvid den sammanlagda avgiften uppgick till 328 458,92 euro. Bolaget ingav klagomål mot detta avgiftsbeslut till provinsguvernören. Klagomålet avslogs, varför Belgacom Mobile SA den 14 juni 2000 överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen, Tribunal de première instance de Namur (Förstainstansdomstolen i Namur).
- 17 Belgacom Mobile SA har i målet vid den domstolen gjort gällande att avgiftsförordningen inte är förenlig med auktorisationsdirektivet, eftersom den föreskriver en avgift som omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv och inte uppfyller villkoren i artikel 13 i samma direktiv.
- 18 Provinsen Namur har hävdats att auktorisationsdirektivet inte är tillämpligt i förevarande fall, eftersom den i målet aktuella avgiften varken är en administrativ avgift som är knuten till den allmänna auktorisationen att använda ett elektroniskt kommunikationsnät eller en avgift för att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom.
- 19 Mot denna bakgrund anser den hänskjutande domstolen att det är osäkert huruvida den aktuella avgiften är förenlig med auktorisationsdirektivet.
- 20 Mot denna bakgrund beslutade Tribunal de première instance de Namur (Förstainstansdomstolen i Namur) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
  - ”1) Ska artikel 13 i [auktorisationsdirektivet] tolkas så, att den utgör hinder för att det i en nationell eller lokal myndighets bestämmelser, av budgetskäl som saknar samband med den allmänna auktorisationen enligt detta direktiv, införs en avgift på de infrastrukturer för mobilkommunikationer som används i verksamheter som omfattas nämnda auktorisation (i förekommande fall med åtskillnad mellan det fallet att dessa infrastrukturer är installerade på privat egendom och det fallet att de är installerade på allmän mark)?
  - 2) Ska [artikel 6.1 i auktorisationsdirektivet] tolkas så, att den utgör hinder för att det i en nationell eller lokal myndighet bestämmelser, av budgetskäl som saknar samband med den allmänna auktorisationen, införs en avgift på infrastrukturer för mobila och personliga kommunikationer som inte förekommer bland de villkor som anges i del A i bilagan till nämnda direktiv, särskilt eftersom den inte utgör en administrativ avgift, i den mening som avses i artikel 12 [i nämnda direktiv]?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 21 Domstolen vill inledningsvis påpeka att det i begäran om förhandsavgörande hänvisas till auktorisationsdirektivet. Domstolen kommer följaktligen besvara den hänskjutande domstolens tolkningsfrågor rörande detta direktiv. Av artikel 19 i direktivet framgår emellertid att det trädde i kraft den dag det offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, det vill säga den 24 april 2002, och av artikel 18 framgår att direktivet inte var tillämpligt förrän den 25 juli 2003. Det framgår emellertid av beslutet om hänskjutande att Belgacom Mobile SA i sin ansökan som inkom till den nationella domstolen den 14 juli 2000 har yrkat att ett avgiftsbeslut som antogs år 1999 ska upphävas, vid vilken tidpunkt direktiv 97/13 fortfarande gällde.
- 22 För det fall att den hänskjutande domstolen kommer fram till att tvisten i nämnda mål omfattas av direktiv 97/13, så gäller svaren på frågorna i denna dom emellertid även för denna tidigare rättsakt.
- 23 Artikel 6.1 i auktorisationsdirektivet motsvarar nämligen artikel 4.1 i direktiv 97/13. Syftet med båda dessa bestämmelser är att reglera vilka villkor medlemsstaterna fick eller får foga till den allmänna auktorisationen. Vidare motsvarar artikel 13 i auktorisationsdirektivet artikel 11.2 i direktiv 97/13. Syftet med båda dessa bestämmelser är att reglera medlemsstaternas möjlighet att under vissa förutsättningar föreskriva avgifter, varvid hänsyn ska tas till behovet av att säkerställa att knappa resurser används på ett optimalt sätt, och att främja konkurrens, utveckling av den inre marknaden eller stöd för unionsmedborgarnas intressen. Likheter är så stora att tolkningen av dessa bestämmelser i auktorisationsdirektivet kan överföras på motsvarande bestämmelser i direktiv 97/13.
- 24 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artiklarna 6 och 13 i auktorisationsdirektivet ska tolkas på så sätt att de utgör hinder för att en avgift som den i det nationella målet tas ut av varje fysisk eller juridisk person som använder en pylon och/eller enhet för sändning och mottagning i mobilnätet.
- 25 I artikel 1.2 i auktorisationsdirektivet anges att detta direktiv ska gälla auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
- 26 Auktorisationsdirektivet innehåller inte bara bestämmelser om förfaranden för att bevilja allmän auktorisation eller nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer samt innehållet i dessa auktorisationer, utan även bestämmelser om vilken typ av avgifter som medlemsstaterna kan påföra företag inom sektorn för elektroniska kommunikationstjänster i samband med dessa förfaranden samt om avgifternas storlek (se dom Belgacom och Mobistar, C-256/13 och C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 29, och dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 15).
- 27 Enligt domstolens fasta praxis är det enligt auktorisationsdirektivet förbjudet för medlemsstaterna att ta ut andra avgifter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster än de som anges i detta direktiv (dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 16; se även, för ett liknande resonemang, dom Vodafone España och France Telecom España, C-55/11, C-57/11 och C-58/11, EU:C:2012:446, punkterna 28 och 29, och dom Belgacom och Mobistar, C-256/13 och C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 30).
- 28 För att bestämmelserna i auktorisationsdirektivet ska vara tillämpliga på en sådan avgift som avses i det nationella målet måste således den omständighet som utlöser skyldigheten att betala avgiften vara knuten till förfarandet för att inhämta en allmän auktorisation, som enligt artikel 2.2 a i auktorisationsdirektivet ska säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster (dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 17; se även, för ett liknande resonemang, dom Fratelli De Pra och SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, punkt 41, dom kommissionen/Frankrike, C-485/11, EU:C:2013:427, punkterna 30, 31 och 34, och dom Vodafone Malta och Mobisile Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, punkterna 24 och 25).

- 29 Domstolen har vad avser denna fråga påpekat att artikel 6 i auktorisationsdirektivet rör de villkor och särskilda skyldigheter som får fogas till den allmänna auktorisationen samt nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer. I denna artikel föreskrivs att den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster samt nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer endast får omfattas av de villkor som är upptagna i delarna A, B och C i bilagan till det direktivet (dom Belgacom och Mobistar, C-256/13 och C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 26).
- 30 Domstolen har vidare förklarat att alla de avgifter som ska betalas för infrastrukturer som möjliggör tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster emellertid inte omfattas av artikel 13 i auktorisationsdirektivet (dom Belgacom och Mobistar, C-256/13 och C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 34, och dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 18).
- 31 Denna artikel avser nämligen villkor för att införa avgifter för nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer eller för rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom (dom Belgacom och Mobistar, C-256/13 och C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 31, och dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 19).
- 32 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att avgiften i det nationella målet ”ska betalas av varje fysisk eller juridisk person som använder pylonen och/eller enheten för sändning och mottagning i [mobilnätet]”.
- 33 Såsom framgår av de yttranden som har ingetts till domstolen förefaller inte den omständighet som utlöser skyldigheten att betala denna avgift, som varje fysisk eller juridisk person som använder en pylon och/eller enhet för sändning och mottagning i mobilnätet ska betala, oberoende av om vederbörande innehar en auktorisation utfärdad med stöd av auktorisationsdirektivet eller inte, vara knuten till förfarandet för att inhämta en allmän auktorisation som ger företagen rätt att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller till den allmänna auktorisationen, i den mening som avses i artikel 6.1 i auktorisationsdirektivet, vilket det emellertid ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.
- 34 Enligt domstolens praxis avser dessutom begreppet faciliteter och uttrycket installera i artikel 13 i auktorisationsdirektivet sådana fysiska infrastrukturer som möjliggör tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster respektive fysiskt inrättande på den aktuella offentliga eller privata egendomen (dom Belgacom och Mobistar, C-256/13 och C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 33, och dom Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 21).
- 35 Detta innebär att avgiften i det nationella målet, trots att den tas ut av varje fysisk eller juridisk person som använder en pylon och/eller enhet för sändning och mottagning i mobilnätet, och således berör fysiska infrastrukturer som möjliggör tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, inte uppvisar egenskaper som är kännetecknande för en avgift som tas ut av företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som ersättning för rätten att installera faciliteter.
- 36 Tolkningsfrågorna ska därför besvaras enligt följande. Artiklarna 6 och 13 i auktorisationsdirektivet ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en avgift som den i det nationella målet tas ut av varje fysisk eller juridisk person som använder en pylon och/eller enhet för sändning och mottagning i mobilnätet.

Rättegångskostnader

- 37 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artiklarna 6 och 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en avgift som den i det nationella målet tas ut av varje fysisk eller juridisk person som använder en pylon och/eller enhet för sändning och mottagning i mobilnätet.

Underskrifter